

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (velkého senátu)

22. března 2022 *

„Řízení o předběžné otázce – Článek 267 SFEU – Nezbytnost požadovaného výkladu k tomu, aby předkládající soud mohl vydat rozsudek – Pojem – Kárné řízení zahájené proti soudci obecného soudu – Určení kárného soudu příslušného k rozhodnutí v tomto řízení předsedou kárného kolegia Sądu Najwyższego (Nejvyšší soud, Polsko) – Občanskoprávní žaloba na určení neexistence služebního poměru mezi předsedou tohoto kárného kolegia a Nejvyšším soudem – Neexistence pravomoci předkládajícího soudu k přezkumu platnosti jmenování soudce Nejvyššího soudu a nepřípustnost takové žaloby podle vnitrostátního práva – Nepřípustnost žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce“

Ve věci C-508/19,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím Sądu Najwyższego (Izba Pracy i Ubezpieczeń Społecznych) [Nejvyšší soud (pracovníprávní a sociálněprávní kolegium), Polsko] ze dne 12. června 2019, došlým Soudnímu dvoru dne 3. července 2019, v řízení

M. F.

proti

J. M.,

za účasti:

Prokuratora Generalnego,

Rzecznika Praw Obywatelskich,

SOUDNÍ DVŮR (velký senát),

ve složení K. Lenaerts, předseda, L. Bay Larsen, místopředseda, A. Prechal (zpravodajka), K. Jürimäe, C. Lycourgos, E. Regan, S. Rodin a N. Jääskinen, předsedové senátů, M. Ilešič, F. Biltgen a A. Kumin, soudci,

generální advokát: E. Tančev,

vedoucí soudní kanceláře: M. Aleksejev, vedoucí oddělení,

* Jednací jazyk: polština.

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 22. září 2020,

s ohledem na vyjádření předložená:

- za M. F. W. Popiołkem, radcou prawnym,
- za J. M. jím samým,
- za Prokuratora Generalnego M. Słowińskou, R. Hernandem, A. Reczkou a S. Bańkem,
- za Rzecznika Praw Obywatelskich M. Taborowskim a P. Filipkem,
- za polskou vládu B. Majczynou, S. Żyrek a A. Dalkowskou, jako zmocněnci,
- za Evropskou komisi původně K. Herrmann, P. Van Nuffelem a H. Krämerem, poté K. Herrmann a P. Van Nuffelem, jako zmocněnci,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 15. dubna 2021,

vydává tento

Rozsudek

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu článku 2, čl. 4 odst. 3, čl. 6 odst. 3 a čl. 19 odst. 1 druhého pododstavce SEU, článku 267 SFEU a článku 47 Listiny základních práv Evropské unie (dále jen „Listina“).
- 2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi M. F. a J. M. ve věci návrhu na určení neexistence služebního poměru mezi J. M. a Sądem Najwyższym (Nejvyšším soudem, Polsko).

Vnitrostátní právní rámec

Ústava

- 3 Článek 144 odst. 2 a 3 Konstyucje Rzeczypospolitej Polskiej (Ústava Polské republiky, dále jen „Ústava“) stanoví:

„2. Úřední akty prezidenta republiky vyžadují pro svou platnost podpis předsedy Rady ministrů, který svým podpisem nese odpovědnost před Sejmem [(Poslanecká sněmovna, Polsko)].

3. Odstavec 2 se nevztahuje na:

[...]

17) jmenování soudců;

[...]“

- 4 Podle článku 179 Ústavy jmenuje prezident Polské republiky (dále jen „prezident republiky“) na návrh Krajowej Rady Sądownictwa (Národní rada soudnictví, Polsko) (dále jen „KRS“) soudce na dobu neurčitou.

Občanský soudní řád

- 5 Článek 189 Kodeksu postępowania cywilnego (občanský soudní řád) stanoví:
„Navrhovatel může podat k soudu návrh na určení, zda tu právní vztah nebo právo je či není, má-li na tom právní zájem.“

Zákon o Nejvyšším soudu

- 6 Ustawa o Sądzie Najwyższym (zákon o Nejvyšším soudu) ze dne 8. prosince 2017 (Dz. U. z roku 2018, č. 5) nabyl účinnosti dne 3. dubna 2018. Tento zákon byl několikrát novelizován.
- 7 Zákonem o Nejvyšším soudu bylo v rámci uvedeného soudu mimo jiné zřízeno nové kolegium nazvané Izba Dyscyplinarna (kárné kolegium).
- 8 Článek 27 odst. 1 tohoto zákona stanoví:

„Kárné kolegium rozhoduje ve věcech:

1) kárných:

- a) týkajících se soudců [Sądu Najwyższego (Nejvyššího soudu)],
- b) projednávaných [Sądem Najwyższym (Nejvyšším soudem)] v souvislosti s kárnými řízeními vedenými podle:

[...]

– zákona o organizaci obecných soudů [...];

[...]

[...]

2) pracovního práva a práva sociálního zabezpečení týkajících se soudců [Sądu Najwyższego (Nejvyššího soudu)];

[...]“

- 9 Článek 31 odst. 1 zákona o Nejvyšším soudu stanoví:

„Prezident Polské republiky po konzultaci s prvním předsedou [Sądu Najwyższego (Nejvyššího soudu)] oznámí v *Monitoru Polskim* [(Úřední věstník Polské republiky)] počet volných míst soudců, která mají být obsazena v jednotlivých kolegiích [Sądu Najwyższego (Nejvyššího soudu)].“

10 Článek 33 odst. 1 uvedeného zákona stanoví:

„Služební poměr soudce [Sądu Najwyższego (Nejvyššího soudu)] vzniká předáním jmenovací listiny. [...]“

Zákon o obecných soudech

11 Ustawa – Prawo o ustroju sądów powszechnych (zákon o organizaci obecných soudů) ze dne 27. července 2001, ve znění pozdějších předpisů (Dz. U. z roku 2018, č. 23; dále jen „zákon o obecných soudech“) v článku 110 stanoví:

„1. V kárných věcech soudců rozhodují:

1) v prvním stupni

a) kárné soudy při odvolacích soudech v senátech složených ze tří soudců,

[...]

3. Kárný soud, v jehož obvodu vykonává funkci soudce, proti němuž je vedeno kárné řízení, není oprávněn rozhodovat ve věcech uvedených v odst. 1 bodě 1 písm. a). Kárný soud příslušný k projednání věci určí předseda [Sądu Najwyższego (Nejvyššího soudu)], který řídí činnost kárného kolegia, na návrh kárného zmocněnce.“

Zákon o KRS

12 Úprava KRS je obsažena v Ustawie o Krajowej Radzie Sądownictwa (zákon o Národní radě soudnictví) ze dne 12. května 2011 (Dz. U. z roku 2011, částka 126, č. 714), ve znění pozdějších předpisů, zejména ustawy o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (zákon, kterým se mění zákon o Národní radě soudnictví a některé další zákony) ze dne 8. prosince 2017 (Dz. U. z roku 2018, č. 3) a ustawy o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw (zákon, kterým se mění zákon o organizaci obecných soudů a některé další zákony) ze dne 20. července 2018 (Dz. U. z roku 2018, č. 1443) (dále jen „zákon o KRS“).

13 Článek 37 odst. 1 zákona o KRS stanoví:

„Pokud se o místo soudce uchází více než jeden kandidát, [KRS] posoudí a zhodnotí všechny podané kandidatury. V takovém případě přijme [KRS] usnesení obsahující rozhodnutí o předložení návrhu na jmenování do funkce soudce ve vztahu ke všem kandidátům.“

14 Článek 43 odst. 2 tohoto zákona stanoví:

„Pokud usnesení uvedené v čl. 37 odst. 1 nenapadli všichni účastníci [výběrového] řízení, nabývá právní moci ta část, která obsahuje rozhodnutí nepředložit návrh na jmenování do funkce soudce těch účastníků, kteří nepodali odvolání, s výhradou ustanovení čl. 44 odst. 1b.“

15 Článek 44 tohoto zákona stanoví:

„1. Účastník [výběrového] řízení může podat odvolání k Sądowi Najwyższemu [(Nejvyššímu soudu)] z důvodu protiprávnosti usnesení [KRS], nestanoví-li zvláštní ustanovení jinak. [...]“

1a. V individuálních věcech týkajících se jmenování do funkce soudce Sądu Najwyższego [(Nejvyššího soudu)] lze podat odvolání k Naczelnemu Sądowi Administracyjnemu [(Nejvyššímu správnímu soudu)]. V těchto případech není možné se odvolat k Sądowi Najwyższemu [(Nejvyššímu soudu)]. Odvolání k Naczelnemu Sądowi Administracyjnemu [(Nejvyššímu správnímu soudu)] nesmí být založeno na tvrzení o nesprávném posouzení otázky, zda kandidáti splnili kritéria, která jsou zohledňována při rozhodování o předložení návrhu na jmenování do funkce soudce Sądu Najwyższego [(Nejvyššího soudu)].

1b. Pokud usnesení uvedené v čl. 37 odst. 1 nenapadli v jednotlivých případech týkajících se jmenování do funkce soudce Sądu Najwyższego [(Nejvyššího soudu)] všichni účastníci [výběrového] řízení, nabývá právní moci ta část usnesení, která obsahuje rozhodnutí předložit návrh na jmenování do funkce soudce Sądu Najwyższego [(Nejvyššího soudu)], a pro účastníky řízení, kteří nepodali odvolání, ta část, která obsahuje rozhodnutí nepředložit návrh na jmenování do funkce soudce téhož soudu.

[...]

4. V individuálních věcech týkajících se jmenování do funkce soudce Sądu Najwyższego [(Nejvyššího soudu)] se rozhodnutí, jímž Naczelny Sąd Administracyjny [(Nejvyšší správní soud)] zrušil usnesení [KRS] nepředložit návrh na jmenování do funkce soudce Sądu Najwyższego [(Nejvyššího soudu)], rovná přijetí kandidatury účastníka, který podal odvolání, v řízení na uvolněné místo soudce Sądu Najwyższego [(Nejvyššího soudu)], a to na místo, v jehož případě nebylo ke dni vyhlášení rozsudku Naczelnego Sądu Administracyjnego [(Nejvyššího správního soudu)] řízení před [KRS] dosud skončeno, nebo, pokud takové řízení před [KRS] neprobíhá, na příští volné místo soudce Sądu Najwyższego [(Nejvyššího soudu)], které bude zveřejněno.“

- 16 Odstavec 1a článku 44 zákona o KRS byl do tohoto ustanovení vložen zákonem ze dne 8. prosince 2017, kterým se mění zákon o Národní radě soudnictví a některé další zákony, jenž nabyl účinnosti dne 17. ledna 2018, a odstavce 1b a 4 byly do tohoto článku vloženy zákonem ze dne 20. července 2018, kterým se mění zákon o organizaci obecných soudů a některé další zákony, jenž nabyl účinnosti dne 27. července 2018. Před zavedením těchto změn se odvolání uvedená v odstavci 1a podávala k Sądowi Najwyższemu [(Nejvyššímu soudu)] v souladu s odstavcem 1 tohoto článku 44.
- 17 Nálezem ze dne 25. března 2019 prohlásil Trybunał Konstytucyjny (Ústavní soud, Polsko) čl. 44 odst. 1a zákona o KRS za neslučitelný s článkem 184 Ústavy, a to v podstatě z toho důvodu, že pravomoc přiznaná Naczelnemu Sądowi Administracyjnemu (Nejvyššímu správnímu soudu) uvedeným odstavcem 1a není opodstatněná s ohledem na povahu dotčených věcí, organizační charakteristiky uvedeného soudu a jím uplatňovaný postup. V tomto nálezu Trybunał Konstytucyjny (Ústavní soud) rovněž uvedl, že toto vyslovení protiústavnosti „nutně vede k ukončení všech probíhajících soudních řízení založených na zrušeném ustanovení“.
- 18 Článek 44 zákona o KRS byl následně změněn ustawou o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz ustawy - Prawo o ustroju sądów administracyjnych (zákon, kterým se mění zákon o Národní radě soudnictví a zákon o organizaci správního soudnictví) ze dne 26. dubna 2019 (Dz. U. z roku 2019, č. 914; dále jen „zákon ze dne 26. dubna 2019“), jenž nabyl účinnosti dne 23. května 2019. Odstavec 1 tohoto článku 44 zní nyní takto:

„Účastník [výběrového] řízení může podat odvolání k Sądowi Najwyższemu [(Nejvyššímu soudu)] z důvodu protiprávnosti usnesení [KRS], nestanoví-li zvláštní ustanovení jinak. V individuálních

věcech týkajících se jmenování do funkce soudce Sądu Najwyższego [(Nejvyššího soudu)] nelze podat opravný prostředek.“

- 19 Kromě toho zákon ze dne 26. dubna 2019 v článku 3 stanoví, že „řízení o odvolání proti usnesením [KRS] v individuálních věcech týkajících se jmenování do funkce soudce Sądu Najwyższego [(Nejvyššího soudu)], která byla zahájena, ale nebyla skončena před nabytím účinnosti tohoto zákona, se ze zákona zastavují“.

Spor v původním řízení a předběžné otázky

- 20 M. F. vykonává funkci soudkyně Sądu Rejonowego w P. (okresní soud v P., Polsko). Dne 17. ledna 2019 rozhodl zástupce kárného zmocněnce ve věcech soudců obecných soudů o zahájení kárného řízení proti M. F. z důvodu údajných průtahů v řízeních, která vedla, a údajně opožděného vyhotovování písemných odůvodnění jejich rozhodnutí. Dne 28. ledna 2019 J. M., předseda Sądu Najwyższego (Nejvyššího soudu), který řídí činnost kárného kolegia tohoto soudu, vydal na základě čl. 110 odst. 3 zákona o obecných soudech usnesení, jímž jako kárný soud příslušný k projednání této kárné věci v prvním stupni určil Sąd Dyscyplinarny przy Sądzie Apelacyjnym w [...] (kárný soud u Odvolacího soudu v [...], Polsko).
- 21 Po vydání tohoto usnesení podala M. F. na základě článku 189 občanského soudního řádu k Sądowi Najwyższemu (Nejvyššímu soudu) žalobu, kterou se domáhala určení neexistence služebního poměru mezi J. M. a Sądem Najwyższym (Nejvyšším soudem) ve smyslu čl. 33 odst. 1 zákona o Nejvyšším soudu vzhledem k vadám při jmenování tohoto soudce do funkce soudce kárného kolegia Sądu Najwyższego (Nejvyššího soudu). M. F. dále navrhla vyloučení všech osob jmenovaných do funkce soudce uvedeného kárného kolegia a určení, aby o této žalobě rozhodovala Izba Pracy i Ubezpieczeń Społecznych (pracovněprávní a sociálněprávní kolegium) Sądu Najwyższego (Nejvyššího soudu). M. F. konečně navrhla vydání předběžného opatření spočívajícího v přerušení kárného řízení vedeného proti ní po celou dobu původního řízení.
- 22 Na podporu žaloby M. F. uvedla, že jmenování J. M. do funkce soudce Sądu Najwyższego (Nejvyššího soudu) je neúčinné proto, že prezident republiky předal dne 20. září 2018 dotčenému jeho jmenovací listinu navzdory tomu, že usnesení KRS ze dne 23. srpna 2018, jímž bylo navrženo jmenování J. M. do této funkce, bylo dne 17. září 2018 jedním z kandidátů, jehož jmenování nebylo v tomto usnesení navrženo, napadeno u Naczelnego Sądu Administracyjnego (Nejvyššího správního soudu) na základě čl. 44 odst. 1a zákona o KRS. Kromě toho bylo dotčené výběrové řízení vedeno v návaznosti oznámení prezidenta republiky přijatého na základě čl. 31 odst. 1 zákona o Nejvyšším soudu a zveřejněného dne 29. června 2018, a to bez nezbytné kontrasignace předsedy Rady ministrů.
- 23 Rozhodnutím ze dne 6. května 2019 přidělila první předsedkyně Sądu Najwyższego (Nejvyššího soudu) žalobu M. F. i její návrh na předběžné opatření Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych (pracovněprávnímu a sociálněprávnímu kolegiu) téhož soudu.
- 24 Uvedené kolegium, které je předkládajícím soudem v projednávané věci, má při posuzování posledně zmíněného návrhu pochybnosti o výkladu unijního práva. Předkládající soud má předně za to, že souvislost věci v původním řízení s unijním právem vyplývá ze skutečnosti, že se zásada účinné soudní ochrany zakotvená v unijním právu uplatní nejen v těch řízeních před vnitrostátními soudy, ve kterých tyto soudy aplikují hmotné unijní právo. Tato zásada totiž platí rovněž tehdy, když je nezbytné posoudit, zda členský stát splnil svou povinnost podle čl. 4 odst. 3

a čl. 19 odst. 1 druhého pododstavce SEU, a sice povinnost zajistit, aby orgány, které coby soudy ve smyslu unijního práva mají rozhodovat v oblastech pokrytých unijním právem, splňovaly požadavky vyplývající z uvedené zásady, a zejména požadavek, aby takové orgány představovaly nezávislé a nestranné soudy, předem zřízené zákonem. Takový požadavek musí tedy být dodržen tehdy, když členský stát přiznává takovému orgánu, jako je žalovaný v původním řízení, pravomoc určit soud příslušný k rozhodování o kárných žalobách proti soudcům.

- 25 V tomto ohledu předkládající soud zaprvé uvádí, že služební poměr mezi soudcem a soudem, u něhož má daný soudce vykonávat mandát, lze sice přirovnat k pracovnímu poměru, jehož existenci lze určit v řízení upraveném v článku 189 občanského soudního řádu, avšak z judikatury Sądu Najwyższego (Nejvyššího soudu) vyplývá, že soudcovský mandát, který přiznává oprávnění vykonávat soudní moc, je veřejnoprávním, nikoli občanskoprávním vztahem. Za těchto podmínek žaloba, jejímž předmětem je – stejně jako v případě žaloby v původním řízení – určení neexistence soudcovského mandátu, nemá povahu občanskoprávní věci spadající do oblasti působnosti občanského soudního řádu, konkrétně jeho článku 189. Ve vnitrostátním právu nicméně neexistuje postup umožňující zpochybnit akt, kterým prezident republiky jmenuje soudce.
- 26 Za těchto okolností dospěl předkládající soud k názoru, že přípustnost takové žaloby, jako je žaloba v původním řízení, závisí na tom, zda v takovém vnitrostátním normativním kontextu musí být unijní právo vykládáno v tom smyslu, že mu přiznává pravomoc – kterou na základě vnitrostátního práva nemá – konstatovat v takovém řízení, jako je původní řízení, že dotyčný žalovaný nemá soudcovský mandát. Přípustnost návrhu na předběžné opatření, který byl k uvedenému soudu podán, a pravomoc tohoto soudu k jeho projednání jsou samy o sobě podmíněny přípustností uvedené žaloby v původním řízení.
- 27 Podle předkládajícího soudu může zmíněná pravomoc a přípustnost vyplývat přímo z unijního práva, pokud byla jmenovací listina dotyčnému soudci vydána, stejně jako v projednávané věci, v rozporu se zásadou účinné soudní ochrany, neboť polské orgány udělaly vše pro to, aby byla vyloučena jakákoli možnost soudního přezkumu slučitelnosti vnitrostátních pravidel nebo postupů pro jmenování soudců s unijním právem ve fázích před předáním jmenovací listiny.
- 28 Uvedený soud v tomto ohledu zdůrazňuje, že dříve na základě článku 43 a čl. 44 odst. 1 a poté na základě článku 43 a čl. 44 odst. 1 a 1a zákona o KRS existovala možnost soudního přezkumu usnesení, kterým KRS navrhuje jmenování určité osoby do funkce soudce Sądu Najwyższego (Nejvyššího soudu). Polský zákonodárce nicméně i přesto, že postup, jenž směřoval ke jmenování soudců, kteří měli obsadit místa v novém kárném kolegiu Sądu Najwyższego (Nejvyššího soudu), a v jehož rámci došlo zejména ke jmenování žalovaného v původním řízení, byl již zahájen a někteří kandidáti o místa soudce tohoto nového kolegia projevíli úmysl podat na základě posledně uvedených ustanovení žaloby, vědomě a záměrně vložil do článku 44 zákona o KRS odstavec 1b, podle kterého takové žaloby již nemohou zamýšleným jmenováním zabránit.
- 29 Dále poté, co Naczelny Sąd Administracyjny (Nejvyšší správní soud) rozhodnutím ze dne 21. listopadu 2018 položil Soudnímu dvoru žádost o rozhodnutí o předběžné otázce ve věci, ve které byl v mezidobí vydán rozsudek ze dne 2. března 2021, A. B. a další (Jmenování soudců Nejvyššího soudu – Prostředek nápravy) (C-824/18, EU:C:2021:153; dále jen „rozsudek A. B. a další“), jejímž prostřednictvím se tázal, zda unijní právo brání takovým změnám, jako jsou změny provedené v článku 44 zákona o KRS, polský zákonodárce s ohledem na rozsudek Trybunału Konstytucyjnego (Ústavního soudu) ze dne 25. března 2019, zmíněný v bodě 17 tohoto rozsudku, přijal zákon ze dne 26. dubna 2019, aby nařídil zastavení takových řízení probíhajících před Naczelnym Sądem Administracyjnym (Nejvyšším správním soudem),

jako byla řízení dotčena ve věci, v jejímž rámci byla podána řečená žádost o rozhodnutí o předběžné otázce. Uvedeným zákonem byl rovněž opět změněn článek 44 zákona o KRS tak, aby v budoucnu byla vyloučena jakákoli možnost žaloby proti usnesení KRS, jímž se navrhuje jmenování určitého kandidáta do funkce soudce Sądu Najwyższego (Nejvyššího soudu).

- 30 Zadruhé předkládající soud uvádí, že v rámci spojených věcí, ve kterých byl v mezidobí vydán rozsudek ze dne 19. listopadu 2019, A. K. a další (Nezávislost kárného kolegia Nejvyššího soudu) (C-585/18, C-624/18 a C-625/18, EU:C:2019:982) (dále jen „rozsudek A. K. a další“), byly Soudnímu dvoru předloženy předběžné otázky týkající se slučitelnosti vnitrostátních ustanovení týkajících se zřízení kárného kolegia Sądu Najwyższego (Nejvyššího soudu) a způsobu jmenování jeho členů s unijním právem. V takovém kontextu byla výkonná moc povinna zdržet se jmenování do doby rozhodnutí Soudního dvora a vnitrostátního soudu, který Soudnímu dvoru předložil žádost o rozhodnutí o předběžné otázce.
- 31 Zatřetí stojí předkládající soud před otázkou, zda důsledkem okolnosti, že ke jmenování J. M. do funkce soudce kárného kolegia Sądu Najwyższego (Nejvyššího soudu) došlo v době, kdy byla již podána žaloba proti usnesení KRS, jímž bylo toto jmenování navrženo, a skutečnosti, že jmenovací řízení bylo zahájeno aktem prezidenta republiky, jenž nebyl kontrasignován předsedou Rady ministrů, přestože kontrasignaci vyžaduje čl. 144 odst. 3 Ústavy, není porušení zásady účinné soudní ochrany, a konkrétně požadavku na soud „předem zřízený zákonem“ ve smyslu článku 47 Listiny.
- 32 Začtvrté se předkládající soud zamýšlí nad možností zpochybnit soudcovské postavení osoby jen z toho důvodu, že orgán, do něhož byla tato osoba jmenována, a sice v projednávané věci kárné kolegium Sądu Najwyższego (Nejvyššího soudu), nepředstavuje vzhledem k tomu, že nesplňuje požadavek nezávislosti, soud ve smyslu unijního práva.
- 33 Zapáté a s ohledem na úvahy obdobné úvahám, jimiž byly odůvodněny otázky položené Soudnímu dvoru ve spojených věcech, ve kterých byl v mezidobí vydán rozsudek A. K. a další, je předkládající soud toho názoru, že si vzhledem k tomu, že kárné kolegium Sądu Najwyższego (Nejvyššího soudu), kterému vnitrostátní právo přiznává pravomoc rozhodnout takový spor, jako je spor v původním řízení, není soudem ve smyslu unijního práva, musí sám atrahovat pravomoc k rozhodnutí uvedeného sporu.
- 34 Za těchto podmínek se Izba Pracy i Ubezpieczeń Społecznych (pracovníprávní a sociálněprávní kolegium) Sądu Najwyższego (Nejvyššího soudu) rozhodlo přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:
- „1) Musí být čl. 19 odst. 1 druhý pododstavec, článek 2, čl. 4 odst. 3 a čl. 6 odst. 3 SEU ve spojení s článkem 47 [Listiny] a čl. 267 třetím pododstavcem SFEU vykládány v tom smyslu, že soud posledního stupně členského státu může v řízení o určení neexistence služebního poměru konstatovat, že osoba, jíž byl předán akt jmenování do funkce soudce tohoto soudu vydaný na základě předpisů, které jsou v rozporu se zásadou účinné soudní ochrany, nebo postupem, který je v rozporu s touto zásadou, není soudcem, pokud je posouzení těchto otázek soudem před vydáním uvedeného aktu záměrně znemožněno?

- 2) Musí být čl. 19 odst. 1 druhý pododstavec, článek 2, čl. 4 odst. 3 SEU a článek 47 [Listiny] ve spojení s článkem 267 SFEU vykládány v tom smyslu, že v případě vydání aktu jmenování do funkce soudce poté, co vnitrostátní soud položil předběžnou otázku týkající se výkladu unijního práva, na jejíž odpovědi závisí posouzení souladu vnitrostátních předpisů, na základě kterých mohl být uvedený akt vydán, s unijním právem, dochází k porušení zásady účinné soudní ochrany?
- 3) Musí být čl. 19 odst. 1 druhý pododstavec, článek 2, čl. 4 odst. 3, čl. 6 odst. 3 SEU a článek 47 [Listiny] vykládány v tom smyslu, že v případě vydání aktu jmenování do funkce soudce soudu členského státu ve jmenovacím řízení vedeném ve zjevném rozporu s normami práva tohoto státu upravujícími jmenování soudců dochází nezajištěním práva na přístup k soudu k porušení zásady účinné soudní ochrany?
- 4) Musí být čl. 19 odst. 1 druhý pododstavec, článek 2, čl. 4 odst. 3 SEU a článek 47 Listiny ve spojení s čl. 267 třetím pododstavcem SFEU vykládány v tom smyslu, že skutečnost, že vnitrostátní zákonodárce zřídil v rámci soudu posledního stupně členského státu organizační útvar, který není soudem ve smyslu unijního práva, představuje porušení zásady účinné soudní ochrany?
- 5) Musí být čl. 19 odst. 1 druhý pododstavec, článek 2, čl. 4 odst. 3 SEU a článek 47 [Listiny] ve spojení s čl. 267 třetím pododstavcem SFEU vykládány v tom smyslu, že o existenci služebního poměru osoby, které byl předán akt jmenování do funkce soudce soudu posledního stupně členského státu, a o jejím postavení soudce nemůže rozhodovat organizační útvar uvedeného soudu příslušný v této věci podle vnitrostátního práva, do kterého byla tato osoba jmenována a který je složen výlučně z osob, jejichž jmenovací akty jsou stiženy vadami zmíněnými otázkách 2 až 4, a proto není soudem ve smyslu unijního práva, nýbrž jiný organizační útvar uvedeného soudu, který splňuje požadavky unijního práva na soud?“

Řízení před Soudním dvorem

K žádosti o projednání věci ve zrychleném řízení

- 35 Předkládající soud požádal, aby byla předložena žádost o rozhodnutí o předběžné otázce projednána ve zrychleném řízení podle článku 105 jednacího řádu Soudního dvora. Na podporu této žádosti předkládající soud uvedl, že uplatnění tohoto řízení je odůvodněné zprvce vzhledem k nezbytnosti rozhodnout o návrhu na předběžné opatření, který mu byl předložen, ve lhůtě sedmi dnů stanovené vnitrostátním právem. Zadruhé na odpovědi na předběžné otázky položené Soudnímu dvoru vedle projednávání věci závisí i možnost podávat v budoucnu žaloby na určení neexistence služebního poměru u několika soudců, již byli v nedávné době přiděleni k různým kolegiím Sądu Najwyższego (Nejvyššího soudu) a jejichž jmenování bylo provedeno za podmínek částečně nebo zcela obdobných podmínkám, za kterých byl jmenován žalovaný v původním řízení. Zatřetí by takové odpovědi mohly případně zabránit tomu, aby k takovým jmenováním mohlo dojít i v budoucnu.
- 36 Článek 105 odst. 1 jednacího řádu Soudního dvora stanoví, že k žádosti předkládajícího soudu, nebo výjimečně i bez návrhu může předseda Soudního dvora po vyslechnutí soudce zpravodaje a generálního advokáta rozhodnout o projednání předběžné otázky ve zrychleném řízení, pokud povaha věci vyžaduje, aby byla projednána bez zbytečného odkladu.

- 37 Je nutno připomenout, že takové zrychlené řízení představuje procesní nástroj, který má reagovat na mimořádně naléhavé situace (rozsudek ze dne 21. prosince 2021, *Randstad Italia*, C-497/20, EU:C:2021:1037, bod 37 a citovaná judikatura).
- 38 V projednávané věci předseda Soudního dvora dne 20. srpna 2019 po vyslechnutí soudkyně zpravodajky a generálního advokáta rozhodl, že není namístě vyhovět žádosti o projednání věci ve zrychleném řízení zmíněné v bodě 35 tohoto rozsudku.
- 39 V tomto ohledu z informací uvedených v předkládacím rozhodnutí vyplývá, že M. F. se občanskoprávní žalobou na určení neexistence služebního poměru mezi J. M. a Sądem Najwyższym (Nejvyšším soudem) v podstatě domáhá toho, aby nejprve bylo předběžně pozastaveno provádění a posléze byla prohlášena neúčinnost rozhodnutí, kterým J. M. jednající jako předseda kárného kolegia Sądu Najwyższego (Nejvyššího soudu) určil kárný soud příslušný k rozhodnutí v kárném řízení zahájeném proti žalobkyni.
- 40 Předně k okolnosti, že předkládajícímu soudu byl předložen mimo jiné návrh na předběžná opatření, je přitom třeba připomenout, že skutečnost, že žádost o rozhodnutí o předběžné otázce byla předložena v rámci vnitrostátního řízení umožňujícího přijetí takových opatření, nemůže sama o sobě dokládat, že povaha věci vyžaduje, aby byla projednána bez zbytečného odkladu (v tomto smyslu viz usnesení předsedy Soudního dvora ze dne 18. října 2017, *Weiss a další*, C-493/17, nezveřejněné, EU:C:2017:792, bod 12 a citovaná judikatura).
- 41 Dále ani objasnění otázky, zda rozhodnutí J. M. o určení kárného soudu příslušného k vedení kárného řízení zahájeného proti M. F. je případně v rozporu s unijním právem, nemůže vést k mimořádně naléhavé situaci, která by mohla odůvodnit projednání věci ve zrychleném řízení.
- 42 Konečně ani pouhá případná perspektiva, že odpověď Soudního dvora na otázky, které jsou mu v projednávané věci položeny, bude nad rámec řešení sporu v původním řízení moci otevřít prostor pro podávání žalob na určení neexistence služebního poměru proti jiným soudcům jmenovaným v nedávné době k Sądowi Najwyższemu (Nejvyššímu soudu) nebo přispět k zabránění jiným obdobným jmenováním v budoucnu, se nejeví jako taková, aby odůvodňovala projednání této věci ve zrychleném řízení.
- 43 V projednávané věci bylo ostatně zohledněno i to, jak vyplývá z bodů 29, 30 a 33 tohoto rozsudku, že některé pochybnosti předkládajícího soudu, na nichž spočívají otázky položené v projednávané věci, byly již v době, kdy byly Soudnímu dvoru zaslány, předmětem jiných žádostí o rozhodnutí o předběžné otázce, jejichž projednávání bylo v již dosti pokročilé fázi řízení.

K žádosti o znovuotevření ústní části řízení

- 44 V návaznosti na písemnou část řízení byly na jednání, které se konalo dne 22. září 2020, vyslechnuty ústní argumenty zúčastněných stran, včetně polské vlády. Generální advokát přednesl své stanovisko dne 15. dubna 2021 a následně tentýž den byla ústní část řízení ukončena.
- 45 Podáním došlým soudní kanceláři Soudního dvora dne 7. května 2021 podala polská vláda žádost o znovuotevření ústní části řízení.
- 46 Na podporu této žádosti polská vláda uvedla, že mezi postoji vyjádřenými ve stanovisku předneseném generálním advokátem v projednávané věci, na straně jedné, a ve stanovisku předneseném generálním advokátem G. Hoganem ve věci *Repubblica*

(C-896/19, EU:C:2020:1055) a v rozsudku ze dne 20. dubna 2021, Republika (C-896/19, EU:C:2021:311), na straně druhé, existují rozdíly, pokud jde o posouzení postupu jmenování vnitrostátních soudců v různých členských státech z hlediska unijního práva.

- 47 Polská vláda má dále za to, že zновуotevření ústní části řízení je v tomto případě odůvodněno tím, že generální advokát ve stanovisku předneseném v projednávané věci, se kterým polská vláda nesouhlasí, nedostatečně zohlednil její argumenty, v důsledku čehož jeho stanovisko není podle polské vlády objektivní.
- 48 V tomto ohledu je třeba připomenout, že statut Soudního dvora Evropské unie ani jednací řád Soudního dvora neumožňují zúčastněným uvedeným v článku 23 tohoto statutu předložit vyjádření v reakci na stanovisko přednesené generálním advokátem (rozsudek ze dne 6. března 2018, Achmea, C-284/16, EU:C:2018:158, bod 26 a citovaná judikatura).
- 49 Dále platí, že podle čl. 252 druhého pododstavce SFEU je úlohou generálního advokáta předkládat veřejně, zcela nestranně a nezávisle odůvodněná stanoviska ve věcech, které podle statutu Soudního dvora Evropské unie vyžadují jeho účast. Soudní dvůr není tímto stanoviskem ani důvody, na základě kterých k němu generální advokát dospěl, vázán. Nesouhlas zúčastněného se stanoviskem generálního advokáta tedy nemůže sám o sobě představovat důvod ke zновуotevření ústní části řízení, a to bez ohledu na otázky, kterými se generální advokát ve svém stanovisku zabýval (rozsudek ze dne 6. března 2018, Achmea, C-284/16, EU:C:2018:158, bod 27 a citovaná judikatura).
- 50 K tvrzení polské vlády týkajícímu se údajné neobjektivity stanoviska generálního advokáta v projednávané věci postačí uvést, že okolnost, že se tato vláda domnívá, že její argumenty nebyly v tomto stanovisku nebo ve stanovisku, na které toto stanovisko do velké míry odkazuje a které přednesl generální advokát ve věci – projednávané koordinovaně s projednávanou věcí – v níž byl vydán rozsudek ze dne 6. října 2021, W. Ž. (Kolegium pro mimořádnou kontrolu a věci veřejné Nejvyššího soudu – Jmenování) (C-487/19, EU:C:2021:798), dostatečně zohledněny, v žádném případě nemůže takový nedostatek objektivity prokázat.
- 51 Je pravda, že Soudní dvůr může podle článku 83 svého jednacího řádu kdykoli po vyslechnutí generálního advokáta nařídít zновуotevření ústní části řízení, zejména má-li za to, že věc není dostatečně objasněna, nebo předložil-li některý z účastníků řízení po ukončení této části řízení novou skutečnost, která může mít rozhodující vliv na rozhodnutí Soudního dvora.
- 52 V projednávané věci má nicméně Soudní dvůr po vyslechnutí generálního advokáta za to, že po skončení písemné části řízení a po jednání, které se před ním konalo, disponuje všemi informacemi nezbytnými pro vydání rozhodnutí o žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce. Soudní dvůr kromě toho konstatuje, že žádost polské vlády o zновуotevření ústní části řízení nedokládá žádnou novou skutečnost, jež by mohla mít vliv na rozhodnutí, které má v uvedené věci vydat.
- 53 Za těchto podmínek není důvodné nařizovat zновуotevření ústní části řízení.

K předběžným otázkám

K pravomoci Soudního dvora

- 54 Podle Prokuratora Generalnego (nejvyššího státního zástupce, Polsko) spadá řízení o určení, že určitá osoba není ve služebním poměru v postavení soudce, takže nemohla legálně určit kárný soud příslušný k vedení kárného řízení zahájeného proti jinému soudci, do vnitrostátního práva a jen do pravomoci členských států, a tudíž se na něj unijní právo vůbec nevztahuje. Soudní dvůr proto nemá pravomoc odpovědět na tuto žádost o rozhodnutí o předběžné otázce.
- 55 Co se konkrétně článku 19 odst. 1 druhého pododstavce SEU týče, Soudní dvůr má pravomoc k výkladu jen za předpokladu, že předkládající soud skutečně musí ve věci, která mu byla předložena, konkrétně aplikovat unijní právo, což v projednávané věci nenastalo. V každém případě, a i kdyby byl přijat širší výklad uvedeného ustanovení, je toto ustanovení v projednávané věci bezpředmětné, neboť předseda kárného kolegia Sądu Najwyższego (Nejvyššího soudu) při určování příslušného orgánu jako kárného soudu nerozhoduje o věci samé v individuálním sporu v kontradiktorním řízení. Tento předseda nemá pravomoc přijímat ani jiná rozhodnutí týkající se otázek spadajících do unijního práva.
- 56 V tomto ohledu je třeba připomenout, jak vyplývá z ustálené judikatury, že i když organizace soudnictví v členských státech spadá do pravomoci těchto států, nic to nemění na tom, že při výkonu této pravomoci musí členské státy dodržovat povinnosti, které pro ně vyplývají z unijního práva, a že tomu tak může být zejména v případě vnitrostátních pravidel týkajících se přijímání rozhodnutí o jmenování soudců a případně pravidel týkajících se soudního přezkumu použitelného v kontextu takových jmenovacích řízení, jakož i pravidel upravujících kárný režim platný pro soudce [v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 15. července 2021, Komise v. Polsko (Kárný režim soudců), C-791/19, EU:C:2021:596, body 56 a 61 a citovaná judikatura, a ze dne 16. listopadu 2021, Prokuratura Rejonowa w Mińsku Mazowieckim a další, C-748/19 až C-754/19, EU:C:2021:931, bod 36 a citovaná judikatura].
- 57 Mimoto podstatou námitek vznesených nejvyšším státním zástupcem je samotný dosah ustanovení unijního práva uvedených v položených otázkách, a tedy výklad těchto ustanovení. Takový výklad přitom zjevně spadá do pravomoci Soudního dvora na základě článku 267 SFEU (obdobně viz rozsudek ze dne 16. listopadu 2021, Prokuratura Rejonowa w Mińsku Mazowieckim a další, C-748/19 až C-754/19, EU:C:2021:931, bod 37 a citovaná judikatura).
- 58 Z toho plyne, že Soudní dvůr má pravomoc rozhodnout o projednávané žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce.

K přípustnosti

- 59 Bez ohledu na jednotlivé námitky vznesené J. M., nejvyšším státním zástupcem a polskou vládou k přípustnosti žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce je třeba připomenout, že podle ustálené judikatury přísluší samotnému Soudnímu dvoru zkoumat podmínky, za nichž byl dotázán vnitrostátním soudem, za účelem ověření své vlastní pravomoci nebo přípustnosti žádosti, která mu byla předložena (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 24. dubna 2012, Kamberaj, C-571/10, EU:C:2012:233, bod 41 a citovaná judikatura, a usnesení ze dne 6. září 2018, Di Girolamo, C-472/17, nezveřejněné, EU:C:2018:684, bod 25).

- 60 Soudní dvůr v tomto ohledu pravidelně zdůrazňoval, že postup zavedený článkem 267 SFEU je nástrojem spolupráce mezi Soudním dvorem a vnitrostátními soudy, díky němuž Soudní dvůr poskytuje vnitrostátním soudům výklad unijního práva, jenž je pro ně nezbytný k vyřešení sporů, které mají tyto soudy rozhodnout, a že důvodem existence žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce není vydávání konzultativních stanovisek k obecným nebo hypotetickým otázkám, ale potřeba skutečného vyřešení sporu (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 26. března 2020, Miasto Łowicz a Prokurator Generalny, C-558/18 a C-563/18, EU:C:2020:234, bod 44 a citovaná judikatura).
- 61 Jak vyplývá ze samotného znění článku 267 SFEU, požadované rozhodnutí o předběžné otázce musí být „nezbytné“ k tomu, aby předkládající soud mohl „vynést rozsudek“ ve věci, která mu byla předložena (rozsudek ze dne 26. března 2020, Miasto Łowicz a Prokurator Generalny, C-558/18 a C-563/18, EU:C:2020:234, bod 45 a citovaná judikatura).
- 62 Soudní dvůr opakovaně připomněl, že ze znění i systematiky článku 267 SFEU vyplývá, že řízení o předběžné otázce zejména předpokládá, že před vnitrostátními soudy skutečně probíhá spor, v jehož rámci mají vnitrostátní soudy vydat rozhodnutí, které může zohlednit rozsudek vydaný v řízení o předběžné otázce (rozsudek ze dne 26. března 2020, Miasto Łowicz a Prokurator Generalny, C-558/18 a C-563/18, EU:C:2020:234, bod 46 a citovaná judikatura).
- 63 V projednávané věci je přitom předně třeba zdůraznit, že jak vyplývá z předkládacího rozhodnutí, žaloba občanskoprávní povahy podaná žalobkyní v původním řízení směřuje formálně k určení, že mezi J. M. a Sądem Najwyższym (Nejvyšším soudem) neexistuje služební poměr. Z popisu sporu v původním řízení obsaženého v uvedeném rozhodnutí nicméně vyplývá, že M. F. nepochybně ani tak existenci takového smluvního vztahu či služebního poměru mezi J. M. a Sądem Najwyższym (Nejvyšším soudem) v jejich postavení zaměstnance a zaměstnavatele nebo existenci práv či povinností, které by vyplývaly z takového služebního poměru mezi jeho stranami, jako podmínky, za kterých byl J. M. jmenován soudcem kárného kolegia uvedeného soudu. Ve skutečnosti totiž M. F. podáním žaloby v podstatě usiluje, jak vyplývá ze zmíněného popisu, o zpochybnění rozhodnutí, kterým J. M. jakožto soudce a předseda kárného kolegia Sądu Najwyższego (Nejvyššího soudu) určil na základě čl. 110 odst. 3 zákona o obecných soudech kárný soud příslušný v prvním stupni k vedení kárného řízení zahájeného proti M. F.
- 64 M. F. na podporu své žaloby v původním řízení v této souvislosti v podstatě tvrdí, že s ohledem na podmínky jmenování J. M. bylo uvedené rozhodnutí o určení kárného soudu přijato osobou, která nemá postavení nezávislého a nestranného soudu, předem zřízeného zákonem, takže v kárném řízení, které proti ní bylo zahájeno před uvedeným kárným soudem, není zaručeno její základní právo na spravedlivý proces.
- 65 Kromě toho je třeba poznamenat, že ve sporu v původním řízení se M. F. domáhá mimo jiné vydání předběžného opatření spočívajícího v nařízení přerušování uvedeného kárného řízení. Jak ostatně vyplývá z předkládacího rozhodnutí, předkládající soud se rozhodl přerušit řízení a předložit Soudnímu dvoru projednávanou žádost o rozhodnutí o předběžné otázce právě při posuzování uvedeného návrhu na předběžné opatření.
- 66 V souvislosti s okolností, že žaloba v původním řízení zní na vydání určovacího rozhodnutí k předejití porušení vážně ohroženého práva, je třeba připomenout, že pokud vnitrostátní právo dovoluje podání žaloby tohoto typu a předkládající soud rozhodl, že žaloba k němu podaná je podle vnitrostátního práva přípustná, Soudnímu dvoru nepřísluší tento závěr zpochybnit, takže

otázky položené tímto vnitrostátním soudem mohou odpovídat objektivní potřebě vyřešit spor, který mu byl řádně předložen (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 15. prosince 1995, Bosman, C-415/93, EU:C:1995:463, body 64 a 65).

- 67 V projednávané věci je ovšem třeba uvést, že předkládající soud v předkládacím rozhodnutí právě že zdůrazňuje, že v případě předložení takové občanskoprávní žaloby na určení neexistence právního vztahu, jako je žaloba v původním řízení, nemá podle použitelného vnitrostátního práva pravomoc, která by mu umožnila rozhodnout o bezvadnosti aktu, jímž byla dotyčná osoba jmenována soudcem, a že na základě tohoto vnitrostátního práva nelze dovodit ani přípustnost uvedené žaloby.
- 68 V tomto ohledu je přitom třeba připomenout, že spolupráce mezi Soudním dvorem a vnitrostátními soudy zavedená článkem 267 SFEU v zásadě předpokládá, že předkládající soud má pravomoc k rozhodnutí sporu v původním řízení, aby tento spor nebyl považován za čistě hypotetický (usnesení ze dne 6. září 2018, Di Girolamo, C-472/17, nezveřejněné, EU:C:2018:684, bod 31).
- 69 Za určitých výjimečných okolností tomu sice může být jinak (v tomto smyslu viz rozsudek A. K. a další, bod 166 a citovaná judikatura, jakož i rozsudek A. B. a další, bod 150), avšak v projednávané věci nelze takový závěr učinit.
- 70 V prvním sledu a jak bylo zdůrazněno v bodech 63 až 65 tohoto rozsudku, totiž z popisu sporu v původním řízení obsaženého v předkládacím rozhodnutí vyplývá, že i když žaloba podaná žalobkyní v původním řízení směřuje formálně k určení neexistence služebního poměru mezi J. M. a Sądem Najwyższym (Nejvyšším soudem), přičemž žalobkyně stojí zcela mimo tento poměr, směřuje tato žaloba v konečném důsledku ke zpochybnění platnosti jmenování J. M. do funkce soudce Sądu Najwyższego (Nejvyššího soudu), a tedy k vyřešení právní otázky vyvstalé v rámci kárného řízení, které je proti žalobkyni v původním řízení v současné době vedeno u jiného soudu, a sice soudního řízení, jež je odlišné od řízení zahájeného ve věci v původním řízení a jehož přerušování se tato žalobkyně navíc domáhá u předkládajícího soudu návrhem na předběžné opatření.
- 71 Z toho vyplývá, že otázky položené Soudnímu dvoru v projednávané věci se ze své podstaty týkají jiného sporu, než je spor v původním řízení, který je vůči prvně uvedenému ve skutečnosti jen akcesorický, protože předkládající soud se těmito otázkami snaží posoudit, zda je jmenování J. M. do funkce předsedy kárného kolegia Sądu Najwyższego (Nejvyššího soudu) a určení kárného soudu, jenž má rozhodnout v takovém kárném řízení, jako je řízení vedené proti žalobkyni v původním řízení, tímto předsedou slučitelné s unijním právem, a v konečném důsledku zda kárný soud, jež J. M. takto určil k provedení kárného řízení proti dotyčné žalobkyni, představuje nezávislý a nestranný soud, předem zřízený zákonem, ve smyslu čl. 47 druhého pododstavce Listiny. Za těchto podmínek by Soudní dvůr byl pro účely úplného posouzení dosahu uvedených otázek a poskytnutí vhodné odpovědi na tyto otázky nucen přihlížet k relevantním skutečnostem charakterizujícím tento jiný spor, spíše než aby se omezil na okolnosti sporu v původním řízení, jak však vyžaduje článek 267 SFEU.
- 72 Ve druhém sledu je patrné, že M. F. vzhledem k tomu, že jí nepřísluší právo podat přímou žalobu proti jmenování J. M. předsedou kárného kolegia Sądu Najwyższego (Nejvyššího soudu) ani proti aktu, kterým J. M. určil kárný soud k projednání daného sporu, mohla vznést před uvedeným soudem námitku případného porušení – vyplývajícího z uvedeného aktu – jejího práva na to, aby byl spor projednán nezávislým a nestranným soudem, předem zřízeným zákonem.

- 73 V této souvislosti je třeba podotknout, že Soudní dvůr v době po podání projednávané žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce rozhodl, že čl. 110 odst. 3 a čl. 114 odst. 7 zákona o obecných soudech tím, že předsedovi kárného kolegia Sądu Najwyższego (Nejvyššího soudu) svěřují diskreční pravomoc určit kárný soud místně příslušný k rozhodování v kárných řízeních vedených proti soudcům obecných soudů, tj. soudcům, kteří mohou vykládat a uplatňovat unijní právo, nesplňují požadavek vyplývající z čl. 19 odst. 1 druhého pododstavce SEU, podle něhož musí být umožněno projednání takových věcí soudem „zřízeným zákonem“ [rozsudek ze dne 15. července 2021, Komise v. Polsko (Kárný režim soudců), C-791/19, EU:C:2021:596, bod 176].
- 74 V rozsahu, v němž čl. 19 odst. 1 druhý pododstavec SEU takový požadavek stanoví, je třeba mít za to, že má přímý účinek (obdobně viz rozsudek A. B. a další, bod 146), takže zásada přednosti unijního práva vyžaduje, aby takto určený kárný soud upustil od použití ustanovení vnitrostátního práva uvedených v předchozím bodě, na základě kterých byl určen, a prohlásil se proto za nepřislušný k rozhodnutí sporu, který mu byl předložen.
- 75 Ve třetím sledu z vysvětlení obsažených v předkládacím rozhodnutí, shrnutých v bodech 27 až 29 tohoto rozsudku, jakož i ze samotného znění první předběžné otázky vyplývá, že otázky formulované v projednávané věci předkládajícím soudem souvisejí zejména se skutečností, že polský zákonodárce vědomě a záměrně přepracoval vnitrostátní právní řád tak, aby do budoucna zamezil možnosti účinného soudního přezkumu postupu jmenování soudců Sądu Najwyższego (Nejvyššího soudu). V této souvislosti si předkládající soud klade otázku, zda právě s ohledem na cíl a účinky této legislativní reformy může mít za to, že mu unijní právo přiznává pravomoc provést takový přezkum v rámci sporu v původním řízení.
- 76 V první řadě přitom, jak vyplývá z bodu 22 tohoto rozsudku, usnesení KRS ze dne 23. srpna 2018, jímž bylo navrženo jmenování J. M. do funkce soudce Sądu Najwyższego (Nejvyššího soudu), bylo jedním z kandidátů, jehož jmenování nebylo v tomto usnesení navrženo, napadeno u Naczelnego Sądu Administracyjnego (Nejvyššího správního soudu) na základě čl. 44 odst. 1a zákona o KRS.
- 77 Ve druhé řadě v souvislosti s legislativními změnami, kterými byl postupně měněn článek 44 zákona o KRS a které předkládající soud kritizuje, uvedenými v bodech 28 a 29 tohoto rozsudku, je třeba zdůraznit, že po podání projednávané žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce Soudní dvůr ve výroku rozsudku A. B. a další mimo jiné rozhodl, že čl. 19 odst. 1 druhý pododstavec SEU musí být vykládán v tom smyslu, že brání ustanovením, kterými se mění stav platného vnitrostátního práva a podle nichž:
- zaprvé bez ohledu na to, zda kandidát na funkci soudce takového soudu, jako je Sąd Najwyższy (Nejvyšší soud), podal odvolání proti rozhodnutí takového orgánu, jako je KRS, kterým nebyla vybrána jeho kandidatura, ale kterým byli prezidentovi republiky navrženi jiní kandidáti, má toto rozhodnutí konečnou povahu v rozsahu, v němž navrhuje tyto jiné kandidáty, takže toto odvolání nebrání jmenování posledně uvedených prezidentem republiky, a případné zrušení uvedeného rozhodnutí v rozsahu, v němž nenavrhl odvolatele na jmenování, nemůže vést k novému posouzení situace posledně uvedeného pro účely případného obsazení dotčené funkce, a
 - zadruhé takové odvolání nemůže být založeno na tvrzení o nesprávném posouzení otázky, zda kandidáti splnili kritéria, která jsou zohledňována při rozhodování o předložení návrhu na jmenování,

pokud se jeví, což podle Soudního dvora musí ve věci, ve které byl vydán odkazovaný rozsudek, posoudit předkládající soud na základě všech relevantních skutečností, že tato ustanovení mohou vyvolat u jednotlivců legitimní pochybnosti o neovlivnitelnosti soudců takto jmenovaných prezidentem republiky na základě rozhodnutí KRS vnějšími skutečnostmi, zejména přímými nebo nepřímými vlivy polské zákonodárné a výkonné moci, a o jejich neutralitě ve vztahu ke střetávajícím se zájmům, a mohou tak vést k tomu, že se tito soudci nebudou jevit jako nezávislí nebo nestranní, což může narušit důvěru, kterou v demokratické společnosti a právním státě musí vzbuzovat justice u jednotlivců.

- 78 V tomtéž výroku Soudní dvůr dále rozhodl, že v případě změn ve vnitrostátním právním řádu, které zaprvé zbavují vnitrostátní soud jeho pravomoci rozhodovat v prvním a posledním stupni o odvoláních podaných kandidáty na funkce soudců takového soudu, jako je Sąd Najwyższy (Nejvyšší soud), proti rozhodnutím takového orgánu, jako je KRS, nenavrhnout prezidentu republiky jejich kandidaturu, ale navrhnout kandidaturu jiných kandidátů za účelem jmenování do těchto funkcí, zadruhé stanoví zastavení řízení ze zákona o takových odvoláních, pokud ještě probíhají, tím, že vyloučí možnost jejich posouzení nebo jejich opětovného podání, a zatřetí takto zbavují takový vnitrostátní soud možnosti získat odpověď na předběžné otázky, které položil Soudnímu dvoru:
- musí být článek 267 SFEU a čl. 4 odst. 3 SEU vykládány v tom smyslu, že brání takovým změnám, pokud se jeví, což podle Soudního dvora musí ve věci, ve které byl vydán rozsudek A. B. a další, posoudit předkládající soud na základě všech relevantních skutečností, že specifickými důsledky těchto změn bylo zabránit Soudnímu dvoru, aby rozhodl o takových předběžných otázkách, jako jsou otázky, které mu byly položeny tímto soudem, a vyloučit jakoukoli možnost budoucího zopakování otázek podobných těmto otázkám vnitrostátním soudem;
 - musí být čl. 19 odst. 1 druhý pododstavec SEU vykládán v tom smyslu, že brání takovým změnám, pokud se jeví, což podle Soudního dvora musí ve věci, ve které byl vydán odkazovaný rozsudek, posoudit předkládající soud na základě všech relevantních skutečností, že tyto změny mohou vyvolat u jednotlivců legitimní pochybnosti o neovlivnitelnosti soudců jmenovaných prezidentem republiky na základě uvedených rozhodnutí KRS vnějšími skutečnostmi, zejména přímými nebo nepřímými vlivy polské zákonodárné a výkonné moci, a o jejich neutralitě ve vztahu ke střetávajícím se zájmům, a mohou tak vést k tomu, že se tito soudci nebudou jevit jako nezávislí nebo nestranní, což může narušit důvěru, kterou v demokratické společnosti a právním státě musí vzbuzovat justice u jednotlivců.
- 79 Konečně Soudní dvůr v uvedeném výroku upřesnil, že v případě prokázání takového porušení unijního práva musí být zásada přednosti unijního práva vykládána v tom smyslu, že předkládající soud ve věci, ve které byl vydán rozsudek A. B. a další, musí upustit od použití uvedených ustanovení a použít namísto nich dříve platná vnitrostátní ustanovení a současně sám provést soudní přezkum v nich stanovený.
- 80 Ve třetí řadě je třeba připomenout, že v bodech 129 a 156 téhož rozsudku A. B. a další Soudní dvůr konkrétně zdůraznil, že k takovému porušení čl. 19 odst. 1 druhého pododstavce SEU může dojít za okolností, za nichž veškeré relevantní skutečnosti charakteristické pro proces jmenování do funkcí soudců vnitrostátního nejvyššího soudu v daném vnitrostátním právním a skutkovém kontextu, a zejména podmínky, za nichž dochází k náhlému zrušení možnosti podání prostředku soudní nápravy ve věcech takového procesu jmenování nebo ke zmaření účinnosti takových

prostředků nápravy, jež doposud existovaly, mohou podle všeho vyvolat u jednotlivců pochybnosti systémové povahy o nezávislosti a nestrannosti soudců jmenovaných na konci takového procesu.

- 81 Soudní dvůr ovšem v týchž bodech 129 a 156 rovněž výslovně zdůraznil, že případná neexistence možnosti podat prostředek nápravy k soudu v kontextu procesu jmenování do funkcí soudců vnitrostátního nejvyššího soudu se jako taková nemusí v určitých případech jevit z hlediska požadavků plynoucích z unijního práva, a zejména čl. 19 odst. 1 druhého pododstavce SEU, jako problematická. V tomto ohledu je přitom nutno konstatovat, že podstatou takové žaloby, jako je žaloba podaná v původním řízení, je domoci se jisté formy neplatnosti *erga omnes* jmenování žalovaného v původním řízení do funkce soudce Sądu Najwyższego (Nejvyššího soudu), přestože vnitrostátní právo neumožňuje a nikdy neumožňovalo všem jednotlivcům napadnout jmenování soudce přímou žalobou na zrušení nebo na určení neplatnosti takového jmenování.
- 82 S ohledem na výše uvedené a na skutečnost, že funkcí svěřenou Soudnímu dvoru článkem 267 SFEU je poskytnout každému unijnímu soudu výklad unijního práva, jenž je pro něj nezbytný k vyřešení skutečných sporů, které má daný soud rozhodnout, a to zejména s přihlédnutím, v tomto kontextu, k systému všech prostředků soudní nápravy, které mají jednotlivci k dispozici, je třeba dospět k závěru, že otázky položené Soudnímu dvoru v projednávané žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce přesahují rámec soudních funkcí, které Soudnímu dvoru přiznává článek 267 SFEU (obdobně viz rozsudek ze dne 11. března 1980, Foglia, 104/79, EU:C:1980:73, bod 12).
- 83 Za těchto podmínek musí být tato žádost o rozhodnutí o předběžné otázce prohlášena za nepřípustnou.

K nákladům řízení

- 84 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (velký senát) rozhodl takto:

Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce předložená Sądem Najwyższym (Izba Pracy i Ubezpieczeń Społecznych) [Nejvyšší soud (pracovníprávní a sociálněprávní kolegium), Polsko] je nepřípustná.

Podpisy